

Olsztyn, 18 maja 2018 r.

PS-VI.431.2.6.2018.KS

**Pani**  
**Barbara Sulima**  
**Dyrektor Domu nr 2 im. Janusza Korczaka**  
**w Olecku**

### WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Działając na podstawie upoważnienia Wojewody Warmińsko-Mazurskiego Nr FK-IV.0030.245.2018 z dnia 30 marca 2018 r. /akta kontroli str. 1/ zespół inspektorów Wydziału Polityki Społecznej Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie – delegatura Urzędu w Elku, w składzie:

1. Katarzyna Stefanowska - główny specjalista, kierująca zespołem,
2. Agnieszka Brzozowska - główny specjalista,

przeprowadził kontrolę problemową w trybie zwykłym w Domu nr 2 im. Janusza Korczaka w Olecku przy ul. Gołdapskiej 18 A/2. Czynności kontrolne rozpoczęto w dniu 18 kwietnia 2018 r. i zakończono w dniu 20 kwietnia 2018 r. Przedmiotem kontroli była ocena stanu przestrzegania praw dziecka, w świetle przepisów:

- ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t. j. Dz. U. 2017, poz. 697 ze zm.) – zwanej dalej ustawą lub ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej (Dz. U. Nr 292, poz. 1720) - zwanego dalej rozporządzeniem.

W wystąpieniu pokontrolnym użyto następujących skrótów:

1. Placówka/ Dom nr 2/ kontrolowana jednostka - co oznacza: Dom nr 2 im. Janusza Korczaka w Olecku, ul. Gołdapska 18 A/2,
2. Dyrektor/ Dyrektor Placówki - co oznacza: Dyrektora Domu nr 2 im. Janusza Korczaka w Olecku, panią Barbarę Sulimę,
3. regulamin/ regulamin organizacyjny – co oznacza: *Regulamin Organizacyjny Domu nr 2 im. Janusza Korczaka w Olecku,*
4. regulamin przyznawania kieszonkowego - co oznacza: *Regulamin przyznawania kieszonkowego wychowankom Domów im. Janusza Korczaka w Olecku.*

Kontrola obejmowała okres od dnia 1 stycznia 2017 r. do dnia jej zakończenia. Fakt jej przeprowadzenia odnotowano w rejestrze prowadzonym przez Placówkę. Czynności kontrolne przeprowadzono w obecności pani Barbary Sulimy – Dyrektora Placówki. Kontrola

oparta została o rozmowy przeprowadzone z dziećmi, analizę dokumentacji prowadzonej w Domu nr 2, informacje i wyjaśnienia przekazane przez ww. osobę oraz pedagoga i psychologa, a także oględziny Placówki.

Działalność Placówki w zakresie objętym kontrolą ocenia się **pozytywnie z uchybieniem**.

### **1. Ustalenia dotyczące organizacji Placówki:**

Dom nr 2 im. Janusza Korczaka w Olecku jest publiczną Placówką opiekuńczo-wychowawczą typu socjalizacyjnego, prowadzoną przez Powiat Olecki, przeznaczoną dla 10 wychowanków. Obsługę ekonomiczno-administracyjną i organizacyjną kontrolowanej jednostki prowadzi Centrum Administracyjne Obsługi Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych w Olecku.

W dacie kontroli w *Rejestrze wychowanków* Domu nr 2 widniało 7 dzieci. Lista wychowanków stanowi akta kontroli **str. 3**.

Działalność Placówki określa *Statut Domu nr 2 im. Janusza Korczaka w Olecku* przyjęty Uchwałą nr XXXII/215/2013 Rady Powiatu w Olecku z dnia 30 sierpnia 2013 r., zmieniony Uchwałą Nr XI/54/2015 Rady Powiatu w Olecku z dnia 25 października 2015 r. /**akta kontroli str. 5 - 11**/. Wewnętrzna struktura organizacyjna i zasady funkcjonowania zostały ujęte w *Regulaminie Organizacyjnym Domu nr 2 im. Janusza Korczaka w Olecku*. W okresie objętym kontrolą w Domu nr 2 obowiązywały kolejno po sobie dwa regulaminy organizacyjne przyjęte Uchwałami Zarządu Powiatu w Olecku: nr 63/2015 z dnia 21 października 2015 r. i nr 221/2017 z dnia 12 września 2017 r. /**akta kontroli str. 13 - 53**/.

Analiza regulaminu wykazała, że zmiany wymaga zapis ujęty w § 5 pkt 6 wskazujący, że pełnoletni wychowanek może zostać przeniesiony do Domu nr 4 (gdzie przebywają wychowankowie, którzy ukończyli 18 r.ż.) decyzją zespołu do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka. Aktualnie obowiązujące akty prawne (ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej i rozporządzenie w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej) nie uwzględniają możliwości przenoszenia pełnoletnich wychowanków. Tryb przenoszenia dzieci z jednej placówki opiekuńczo-wychowawczej do drugiej, tego samego typu, został określony w art. 108 ust. 1 ustawy, w myśl którego na wniosek dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej lub na wniosek wychowawcy, po zasięgnięciu opinii powiatowego centrum pomocy rodzinie powiatu właściwego do ponoszenia średnich miesięcznych wydatków przeznaczonych na utrzymanie dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej, starosta powiatu, który skierował dziecko do placówki opiekuńczo-wychowawczej, może przenieść dziecko do innej placówki opiekuńczo-wychowawczej tego samego typu.

Zgodnie z zapisami art. 37 ustawy, dziecko objęte jest jedną z form pieczy zastępczej nie dłużej niż do osiągnięcia przez nie pełnoletności. Osoba, która osiągnęła pełnoletność przebywając w pieczy zastępczej, może przebywać w dotychczasowej rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka lub placówce opiekuńczo - wychowawczej, pod warunkiem, że spełnia określone w powyższym akcie prawnym wymogi. W toku kontroli nie stwierdzono, aby w okresie objętym kontrolą, pełnoletni wychowanek Placówki został przeniesiony do Domu nr 4 na podstawie decyzji zespołu do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka.

Organizacja pracy w kontrolowanej jednostce zgodna jest z *Planem działalności Domu nr 2 im. Janusza Korczaka w Olecku*, który opracowywany jest na każdy rok przez Dyrektora Centrum.

## **2. Ustalenia dotyczące przestrzegania w Placówce praw dziecka:**

W ramach postępowania kontrolnego w dniach od 18 – 19 kwietnia 2018 r. przeprowadzono rozmowy kierowane z sześcioma wychowankami Domu nr 2 na temat przestrzegania ich praw. W przypadku jednego dziecka, z uwagi na utrudnioną komunikację z nim, odstąpiono od badania ankietowego i przeprowadzono z nim swobodną rozmowę w powyższym zakresie.

Wyniki przeprowadzonych rozmów spisane przez kontrolujących oraz ich podsumowanie i analiza ilościowa stanowią **akta kontroli str. 55 - 145**. Analizie poddano również dokumentację wszystkich wychowanków Placówki.

W toku kontroli dokonano oceny realizacji następujących praw dziecka:

**Prawo do wypoczynku i zaspokojenia potrzeb rozwojowych** – rozumiane jako prawo do czasu wolnego organizowanego zgodnie z potrzebami dziecka, oraz prawo do rozwoju zgodnie z potrzebami odpowiednimi dla etapu rozwojowego, w tym uczestnictwa w indywidualnych i grupowych zajęciach rekreacyjnych i sportowych (w placówce i poza nią), zgodnie z zainteresowaniami i wyborem dziecka.

Zgodnie z *Rozkładem zajęć /akta kontroli str. 147/* obowiązującym w Domu nr 2, wychowankowie dysponują czasem wolnym po zajęciach lekcyjnych, a także w weekendy i inne dni wolne od zajęć szkolnych, z wyłączeniem czasu przeznaczonego na odrabianie lekcji i naukę własną.

W toku oględzin Placówki stwierdzono, że dysponuje ona dwiema salami gimnastycznymi, dobrze wyposażoną siłownią, pracownią plastyczną, boiskiem do gry w piłkę nożną oraz placem zabaw. Wychowankowie mają możliwość skorzystania ze stołu do tenisa stołowego, stołu do gry w piłkarzyki, rowerów, deskorolek, hulajnóg, rolek oraz sprzętu sportowego.

W okresie wakacyjnym dzieci wyjeżdżały na wypoczynek do Suwałk oraz obozy do Mikoszewa i Głucholaz. Ponadto uczestniczyły w spotkaniu integracyjnym wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych, które odbyło się w Malinówce.

Dwoje dzieci, zgodnie ze swoimi zainteresowaniami, uczęszcza na zajęcia sportowe (piłkę nożną) do Klubu „MLKS CZARNI OLECKO”.

Wszyscy wychowankowie podczas rozmów z zespołem inspektorów pozytywnie wypowiadali się na temat organizacji czasu wolnego, wskazując na powyższe formy. Ponadto wszyscy poinformowali, że Placówka umożliwiała im rozwijanie pasji i zainteresowań.

**Prawo do pomocy specjalistycznej** – rozumiane jako prawo do udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w radzeniu sobie z emocjami własnymi i innych osób a także łagodzenia skutków separacji z rodziną.

Na podstawie informacji uzyskanych od Dyrektora **/akta kontroli str. 161/** ustalono, iż w Centrum Administracyjnym Obsługi Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych w Olecku zatrudnieni są:

- pedagog -w pełnym wymiarze czasu pracy,
- dwóch psychologów - w wymiarze ½ etatu każdy.

Godziny pracy specjalistów dostosowane są do potrzeb wychowanków, bowiem w dużej mierze pracują oni w godzinach popołudniowych. Opieką psychologiczną i pedagogiczną objęci są wszyscy wychowankowie Placówki, którzy uczestniczą w zajęciach indywidualnych i grupowych **/akta kontroli str. 163 - 169/**. Specjaliści na każdy rok kalendarzowy opracowują i realizują *Program działania w zakresie profilaktyki przeciwdziałania przemocy i kształtowania wartości prospołecznych wśród wychowanków* **/akta kontroli str. 171 - 183/**.

Praca kadry specjalistycznej prowadzona jest w oparciu o *Plan pracy pedagoga* oraz *Plan pracy psychologa* **/akta kontroli str. 185 - 196/**.

Na podstawie informacji przekazanych przez pedagoga oraz analizy dokumentacji ustalono, że prowadził on głównie zajęcia wyrównawcze, korekcyjno-kompensacyjne, psychoedukacyjne, profilaktyczne, relaksacyjne, a także udzielał porad, wsparcia i pomocy w rozwiązywaniu bieżących problemów zarówno wychowankom jak i wychowawcom.

W toku czynności kontrolnych ustalono, iż praca psychologów w dużej mierze miała charakter diagnostyczny, profilaktyczny i terapeutyczny. Wychowankowie korzystali również ze wsparcia oraz poradnictwa psychologicznego.

Analiza przedłożonych kontrolującym *Dzienników zajęć psychologa pedagoga* wykazała, że odzwierciedlają one podejmowane działania przez tych specjalistów.

W toku kontroli stwierdzono, że każdy wychowanek posiadał diagnozę psychofizyczną, o której mowa w § 14 ust.1 ww. rozporządzenia, sporządzoną przez pedagoga i psychologa **/akta kontroli str. 197-198/**. Zgodnie z Zarządzeniem Dyrektora Centrum nr 15/2014 z dnia 3 grudnia 2014 r. **/akta kontroli str. 199/**, diagnozy aktualizowane są co trzy lata.

Ponadto stwierdzono, że specjaliści prowadzą dokumentację, określoną w § 17 ust. 3 i 4 rozporządzenia, tj. karty udziału w zajęciach prowadzonych przez psychologa i pedagoga **/akta kontroli str. 201-203/** oraz arkusze badań i obserwacji psychologicznych i pedagogicznych **/akta kontroli str. 205-207/**.

Podczas rozmów z zespołem inspektorów wszystkie dzieci potwierdziły, że mogą liczyć na pomoc specjalistów zatrudnionych w Placówce. Pięcioro wychowanków wskazało, że korzysta z pomocy psychologa, a jeden, że nie ma takiej potrzeby. Czworo dzieci poinformowało, iż uczęszcza na zajęcia do pedagoga, a dwoje, że nie potrzebuje takiej pomocy.

**Prawo do życia bez przemocy** – rozumiane jako prawo do ochrony przed wszelkimi formami przemocy fizycznej bądź psychicznej, krzywdą, zaniedbaniem lub złym traktowaniem, zarówno ze strony rówieśników, jak i dorosłych, stosowania wobec dziecka pozytywnej dyscypliny oraz prawo do pomocy w rozwiązywaniu konfliktów z dorosłymi i rówieśnikami zarówno na terenie placówki, jak i poza nią.

Analiza regulaminu organizacyjnego wykazała, że zawiera on katalog nagród oraz kar stosowanych w Placówce. Zgodnie z zapisem § 22 pkt. 5 ww. dokumentu wychowanek ma prawo odwołać się do Dyrektora od kary, którą uważa za niesłusznie otrzymaną. Dyrektor Placówki poinformowała kontrolujących, że nikt z wychowanków, w okresie objętym kontrolą, nie korzystał z takiej możliwości.

Zadne z dzieci, podczas rozmów z kontrolującymi, nie potwierdziło, aby poczuło się poniżone lub upokorzone, czy doświadczyło przemocy fizycznej ze strony pracowników Placówki. Dzieci nie były również świadkami stosowania przemocy fizycznej wobec innych wychowanków. Na pytanie dotyczące używania wulgarnych słów przez wychowawców w obecności wychowanków, wszystkie dzieci odpowiedziały przecząco.

Wszyscy wychowankowie zaprzeczyli również, aby kiedykolwiek wychowawca nie zareagował w sytuacji bójki pomiędzy wychowankami. Dzieci zapytane o sposób, w jaki wychowawcy pomagają rozwiązywać spory/kłótnie między nimi, wskazywali rozmowę. Jedno dziecko odpowiedziało, iż nie ma takich sytuacji, a jedno nie udzieliło odpowiedzi w powyższym zakresie. Na pytanie o sposób rozwiązywania sporów/konfliktów między wychowawcą a wychowankiem dwoje dzieci nie udzieliło odpowiedzi, dwoje odpowiedziało, że „nie ma takiej sytuacji”, a dwoje wskazało na rozmowę.

Podczas indywidualnych rozmów z zespołem inspektorów pięcioro wychowanków poinformowało, że wiedzą za co mogą być nagrodzeni, a za co ukarani. Jedno dziecko nie udzieliło odpowiedzi w tym zakresie.

Dzieci pytane o najczęściej stosowane nagrody wymieniały: wyższe kieszonkowe, nagrody rzeczowe, słodycze, pochwały, wycieczki. Wychowankowie wskazywali na otrzymywanie następujących kar: niższe kieszonkowe, ograniczenie czasu wyjścia poza Placówkę, zakaz korzystania z komputera, dodatkowy dyżur.

Każdego wychowanka zapytano, czy zdarzyło się, że w ramach kary nie mógł odwiedzić domu rodzinnego. Troje dzieci zaprzeczyło, a troje poinformowało, że nie są urlopowani do domów rodzinnych, ponieważ nie posiadają zgody Sądu.

Wszyscy wychowankowie zaprzeczyli, aby w ramach kary nie otrzymali kieszonkowego.

**Prawo do nauki** - rozumiane jako prawo do wsparcia w realizacji obowiązku szkolnego i obowiązku nauki, pomocy w odrabianiu lekcji, zapewnienia zajęć wyrównawczych i innych rozwijających wiedzę i umiejętności.

Z informacji Dyrektora **/akta kontroli str. 3/** wynika, że wychowankowie realizują obowiązek szkolny w:

- szkole podstawowej - 6 osób,
- liceum ogólnokształcącym – 1 osoba.

Poddane analizie karty pobytu wychowanków, o których mowa w § 17 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia, w zakresie sporządzonych informacji o przebiegu kontaktów ze szkołą, do której uczęszcza dziecko oraz jego nauki szkolnej, nie wykazały nieprawidłowości **/akta kontroli str. 209-2015/**.

Wszyscy wychowankowie podczas rozmów z osobami kontrolującymi potwierdzili, iż posiadają niezbędne podręczniki, pomoce i przybory szkolne. Dzieci zapytane, kto pomaga im w odrabianiu lekcji, zgodnie poinformowały, że wychowawcy. Na pytanie dotyczące możliwości skorzystania z korepetycji w przypadku trudności w nauce, troje dzieci podało odpowiedzi twierdzące, a dwoje odpowiedziało, że nie potrzebowało. W przypadku jednego dziecka odstępiono od zadania powyższego pytania z uwagi na wiek (poniżej 10 r.ż.)

**Prawo do zaspokojenia potrzeb zdrowotnych** – rozumianego jako zapewnienie dziecku dostępu do odpowiedniej opieki zdrowotnej oraz opieki w trakcie choroby.

Wychowankowie Placówki objęci są podstawową opieką medyczną lekarza rodzinnego w Poradni „Olmedica” w Olecku przy ul. Goldapskiej 1. Zapewnia się im również opiekę poradni specjalistycznych **/akta kontroli str. 3/**.

W toku kontroli ustalono, iż w Centrum Administracyjnym Obsługi Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych, w pełnym wymiarze czasu pracy, zatrudniona jest pielęgniarka **/akta kontroli str. 161/**.

W indywidualnych teczkach prowadzonych dla każdego dziecka przechowywana jest dokumentacja medyczna, która zawiera m.in.: karty informacyjne leczenia szpitalnego, wyniki badań oraz karty zdrowia, w których odnotowywane są konsultacje lekarskie wraz z zaleceniami. Informacje dotyczące podawania leków zleconych przez lekarza odnotowuje się w dokumencie pn. *Karta podawania leków*, a ewidencji wydawanych leków doraźnych dokonuje się w *Zeszycie rozchodu leków*.

W dokumentacji medycznej wychowanków znajdują się upoważnienia rodziców/prawnych opiekunów do podawania leków **/akta kontroli str. 217/**.

Prowadzone dla wszystkich wychowanków Domu nr 2 karty pobytu, o których mowa w § 17 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia, uwzględniają informacje o lekach podawanych dziecku oraz informacje o pobytach dziecka w szpitalu, w tym szpitalu psychiatrycznym **/akta kontroli str. 209-215/**.

Wszyscy wychowankowie w rozmowach z zespołem inspektorów wskazali, że w przypadku problemów zdrowotnych zawsze udzielana jest im stosowna pomoc, a także realizowane są zalecenia lekarskie. Wszystkie dzieci zaprzeczyły, aby wychowawcy lub inni pracownicy placówki palili papierosy w ich obecności. Na pytanie, czy w placówce zdarza się, aby wychowawcy w celu wyciszenia wychowanka podawali mu leki uspokajające, wszyscy wychowankowie odpowiedzieli przecząco.

**Prawo do poszanowania tożsamości religijnej** rozumiane jako prawo do poszanowania środowiska religijnego dziecka, z którego się wywodzi oraz wychowania religijnego i praktyk religijnych zgodnych z tradycją i wyznaniem jego rodziny oraz zgodnie z jego wolą.

Z informacji uzyskanych od Dyrektora wynika, że wszyscy wychowankowie są wyznania katolickiego. Dzieci przystępują do sakramentów świętych oraz przestrzegają tradycji związanych z obchodzeniem świąt.

Wszystkie dzieci podczas rozmów z osobami kontrolującymi wskazały, że swobodnie mogą realizować swoje praktyki religijne. Ponadto poinformowały, że do kościoła chodzą dobrowolnie.

**Prawo do bezpieczeństwa socjalnego** – rozumiane jako prawo do: wyżywienia dostosowanego do potrzeb rozwojowych i zdrowotnych dziecka, zaopatrzenia w odzież i obuwie dostosowane do jego gustu, potrzeb i warunków pogodowych, wyposażenia w środki higieny osobistej oraz kwoty pieniężnej do własnego dysponowania.

W toku kontroli ustalono, iż wysokość zaliczek na zakup artykułów spożywczych, chemicznych oraz odzieży dla wychowanków oraz sposób ich rozliczania uregulowane zostały Zarządzeniami nr 1/2017 z dnia 02.01.2017 r. i nr 1/2018 z dnia 02.01.2018 r. Dyrektora Centrum /akta kontroli str. 219 - 231/.

#### **Zaspokojenie potrzeb żywieniowych**

Na podstawie informacji przekazanych przez Dyrektora ustalono, że wszystkie posiłki przygotowywane są przez wychowanków pod nadzorem i z pomocą wychowawców. W wyniku analizy losowo wybranych jadłospisów ustalono, że uwzględniają one 4 posiłki dziennie, tj.: śniadanie, obiad, podwieczerek oraz kolację /akta kontroli str. 233-235/. Dyrektor Placówki wyjaśniła, iż w jadłospisie nie uwzględnia się drugiego śniadania, ponieważ dzieci w ramach tego posiłku, według własnego uznania, zabierają do szkoły np. kanapki, słodkie bułeczki, owoce i napoje.

Wychowankowie w rozmowach z zespołem inspektorów pozytywnie wypowiedzieli się w kwestii wyżywienia. Wszyscy poinformowali, że mają nieograniczony dostęp do produktów żywnościowych i napoi przez całą dobę.

#### **Zaopatrzenie w odzież i obuwie**

Z informacji uzyskanych od Dyrektora wynika, że zakupy odzieży i obuwia dla każdego wychowanka dokonywane są co kwartał. Ponadto w przypadku indywidualnych potrzeb dzieci, zaopatruje się je w odzież i obuwie na bieżąco.

Ewidencja odzieży i obuwia prowadzona jest w formie *karty odzieżowej*. Ustalono, iż ewidencji odzieży zniszczonej dokonuje się w *Zeszytach zniszczeń odzieży*, w postaci protokołów, które są sporządzane co pół roku.

Żaden z wychowanków nie wniósł zastrzeżeń w powyższym zakresie. Wszyscy podkreślili, że mogą decydować o wyborze określonego asortymentu odzieży.

#### **Zaopatrzenie w środki higieny osobistej**

Placówka wyposaża wychowanków w środki higieny osobistej oraz kosmetyki w zależności od indywidualnych potrzeb. Wydawane wychowankom ww. artykuły

odnotowywane są w kartach pn. *Artykuły higieniczne /akta kontroli str. 237/*, znajdujących się w ich dokumentacji.

Dzicci podczas rozmów z osobami kontrolującymi nie zgłaszały braków w zaopatrzeniu w powyższe środki.

### **Wyposażenie w kwotę pieniężną do własnego dysponowania przez dziecko**

Zasady przyznawania kieszonkowego określa *Regulamin przyznawania kieszonkowego wychowankom Domów im. Janusza Korczaka w Olecku*. W okresie objętym kontrolą w Domu nr 2 obowiązywały kolejno dwa regulaminy przyznawania kieszonkowego, wprowadzone Zarządzeniami Dyrektora Centrum: nr 1/2014 z dnia 2 stycznia 2014 r. */akta kontroli str. 239-241/*, a następnie nr 5/2018 z dnia 1 marca 2018 r. */akta kontroli str. 243 - 247/*.

Analiza aktualnie obowiązującego ww. dokumentu wykazała, że zapis § 2 ust. 2 b pozbawiający kieszonkowego wychowanków przebywających w Placówce krócej niż miesiąc, jest niezgodny z obowiązującymi przepisami prawnymi. Regulacje prawne zawarte w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, jak i rozporządzeniu w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej, nie uwzględniają takich ograniczeń.

Ponadto kontrolujący zakwestionowali zapis § 4 pkt 5 regulaminu przyznawania kieszonkowego dotyczący ponoszenia przez wychowanków odpowiedzialności finansowej za wyrządzone szkody, poprzez przekazanie całości lub części kieszonkowego. Powyższy zapis może pozbawić dziecko prawa do otrzymania kwoty pieniężnej do własnego dysponowania, o której mowa w § 18 ust. 1 pkt 8.

Zespół inspektorów wskazał w bieżącym instruktażu, że rekompensowanie wyrządzonych przez wychowanków szkód powinno być adekwatne do ich wieku i możliwości.

W wyniku analizy list wypłat kieszonkowego stwierdzono, iż w okresie objętym kontrolą wszystkie dzieci, niezależnie od okresu pobytu w Placówce, co miesiąc otrzymywały kwotę pieniężną do własnego dysponowania, nie niższą niż 1 % i nie wyższą niż 8 % kwoty, o której mowa w art. 80 ust. 1 pkt 2 ustawy.

Dyrektor Placówki w pisemnym oświadczeniu */akta kontroli str. 249/* wskazała, że żadne dziecko nie zostało pozbawione kieszonkowego (w całości lub w części) z przeznaczeniem na pokrycie wyrządzonych przez nie szkód.

Podczas trwania czynności kontrolnych, Zarządzeniem nr 7/2018 z dnia 19 kwietnia 2018 r. */akta kontroli str. 251 - 255/* Dyrektor Centrum wprowadziła nowy regulamin przyznawania kieszonkowego, w którym dokonano zmian w wyżej wskazanym zakresie. W związku z tym odstąpiono od wydania zaleceń w tym obszarze.

Wysokość kieszonkowego ustalana jest przez Dyrektora kontrolowanej jednostki, na podstawie listy sporządzonej przez wychowawców. Odbiór kwoty do własnego dysponowania wychowankowie potwierdzają własnoręcznym podpisem. Każdorazowy przypadek obniżenia kieszonkowego jest pisemnie uzasadniany */akta kontroli str. 257-258/*.

Wszyscy wychowankowie podczas rozmów z kontrolującymi potwierdzili, iż regularnie (co najmniej raz w miesiącu) otrzymują kieszonkowe, w zróżnicowanych kwotach, tj. od 10 do 80 zł.

**Prawo do regularnych kontaktów z rodziną** - rozumiane jako prawo do regularnych kontaktów z członkami rodziny, w tym przede wszystkim z rodzicami - na terenie placówki, w miejscach zamieszkania członków rodziny, jak i w sposób pośredni - poprzez kontakt



telefoniczny lub elektroniczny, w tym przede wszystkim w dni wolne od nauki szkolnej oraz w trakcie ferii i wakacji, chyba, że sąd postanowi inaczej.

Placówka w zakresie swoich zadań, określonych w § 10 ust. 3 regulaminu organizacyjnego, umożliwia dziecku kontakt z rodzicami i innymi osobami bliskimi, chyba, że sąd postanowił inaczej. Rodzice, członkowie rodzin oraz osoby bliskie dziecku mogą je odwiedzać w Placówce. Uczestniczą również w uroczystościach dzieci, takich jak: urodziny, I Komunia św. Dzieciom umożliwia się także kontakt telefoniczny z członkami rodzin oraz osobami bliskimi.

Ustalono, iż w maju 2017 r. zorganizowany został piknik rodzinny pn. *Rodzinnie. Radośnie. Razem*. Rodzice mieli wówczas możliwość udziału w warsztatach wychowawczych pn. *„Słowa ranią, czyli jak unikać krzyku, kpin i obrażania dziecka”*.

Wychowankowie urlopowani są do domów rodzinnych w dni wolne od nauki szkolnej.

w tym: weekendy, ferie, wakacje oraz święta. Osoby, które w tym okresie przejmują opiekę nad dzieckiem zobowiązane są do podpisania stosownego oświadczenia o odpowiedzialności za jego życie i zdrowie **/akta kontroli str. 259/**. Pełnoletni wychowankowie podpisują oświadczenie o czasowym pobycie poza Placówką **/akta kontroli str. 261/**.

Prowadzona w Placówce dla każdego wychowanka karta pobytu, o której mowa § 17 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia, zawierała opis relacji dziecka z rodzicami i innymi osobami bliskimi dziecka **/akta kontroli str. 209-215/**. Wszystkie kontakty dziecka z rodzinami odnotowywane są w dokumencie p. n. *Kontakty z rodziną i osobami bliskimi dziecka* **/akta kontroli str. 263-266/**.

Wszystkie dzieci podczas rozmów z osobami kontrolującymi pozytywnie wypowiadały się na temat respektowania powyższego prawa.

**Prawo do wyrażania opinii** - rozumiane jako prawo do poszanowania podmiotowości dziecka poprzez branie pod uwagę jego zdania w sprawach, które go dotyczą oraz istnienia wypracowanych zasad uczestnictwa dzieci w podejmowaniu ważnych dla nich decyzji.

Zgodnie z treścią § 14 ust. 2 pkt. 9 regulaminu wychowankowie mają prawo do wyrażania opinii w sprawach ich dotyczących. Z informacji przekazanych przez Dyrektora wynika, że zdanie dzieci brane jest pod uwagę m.in.: w sprawach dotyczących ich przyszłości, wyboru szkoły, wyglądu pokoju, sposobu spędzania czasu wolnego, ubioru, ustalania dyżurów, czy sporządzania jadłospisów.

Dzieci mogą zgłaszać uwagi i wyrażać swoje opinie na systematycznie odbywających się spotkaniach wychowanków i wychowawców Placówki. Notatki przedłożone kontrolującym odzwierciedlają przebieg tych spotkań i zawierają podpisy osób w nich uczestniczących (wychowanków oraz wychowawców) **/akta kontroli str. 267-273/**.

W wyniku analizy kart, dotyczących okresowej oceny sytuacji dziecka stwierdzono, że widnieją w nich podpisy dzieci potwierdzające fakt wysłuchania oraz uwzględnienia ich zdania, do czego obligują zapisy art. 4a ustawy. W ramach bieżącego instruktażu pouczone Dyrektora, aby dokumentować również fakt zapoznania wychowanków z wnioskami podjętymi przez zespół do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka.

Podczas rozmów z kontrolującymi wszyscy wychowankowie poinformowali, że mogą swobodnie wyrażać opinie i poglądy w sprawach ich dotyczących, które uwzględniane są przez wychowawców.

**Prawo do poszanowania prywatności** - rozumiane jako prawo poszanowania tajemnicy korespondencji, posiadania własnych pamiątek i osobistych przedmiotów oraz zachowania przez pracowników placówki tajemnicy związanej z osobistymi informacjami przekazanymi przez dziecko, z wyłączeniem przypadków uzyskania informacji o naruszeniu prawa, zagrożeniu zdrowia lub życia, jak również prawo do poszanowania intymności dziecka, w tym zapewnienia możliwości zamykania pomieszczeń przeznaczonych do czynności higienicznych i fizjologicznych.

Dyrektor Placówki poinformowała, że wychowankowie mogą posiadać własne urządzenia elektroniczne oraz korzystać z nich zgodnie z zasadami ujętymi w obowiązującej w Placówce *Procedurą posiadania i korzystania z własnych urządzeń telekomunikacyjnych (telefon, smartfon, tablet, aparat cyfrowy, odtwarzacz CD/mp3, mp4 itp.)* przez wychowanków *Domu nr 2 im. J. Korczaka w Olecku*, wprowadzoną Zarządzeniem nr 4/2016 z dnia 26.09.2016 r. /akta kontroli str. 275-279/. Rodzice/opiekunowie prawni dziecka, przy przyjęciu go do Placówki zostają zapoznani z powyższą procedurą i podpisują oświadczenie o wyrażeniu zgody na objęcie nią dziecka.

W dokumentacji wychowanków znajdowały się oświadczenia rodziców/opiekunów prawnych dotyczące wyrażenia zgody na wykorzystanie wizerunku dzieci /akta kontroli str. 281/.

Wszystkie dzieci podczas rozmów z kontrolującymi wskazały, że mogą posiadać rzeczy będące ich własnością np. telefony komórkowe, tablety. Wychowanków zapytano, czy ich rzeczy osobiste w Placówce bywają kontrolowane. Pięcioro dzieci zaprzeczyło, a jedno odpowiedziało, że „za moją zgodą”. Również pięcioro dzieci zaprzeczyło, aby pracownicy Placówki kontrolowali ich prywatną korespondencję (sms-y, e-maile, wiadomości na facebooku). Jeden wychowanek nie udzielił odpowiedzi na powyższe pytanie. Z wypowiedzi wychowanków wynika, iż mogą swobodnie, z zachowaniem poczucia intymności, korzystać z toalet i łazienek. Żadne z dzieci nie potwierdziło, aby pracownicy obraźliwie komentowali ich pochodzenie, czy rozmawiali z niepowołanymi osobami o ich sytuacji rodzinnej bądź prawnej.

**Prawo do informacji** - rozumiane jako prawo dostępu do informacji i materiałów pochodzących z różnych źródeł, a w szczególności do tych, które mają na uwadze jego dobro.

Na podstawie informacji przekazanych przez Dyrektora ustalono, że wychowankowie po przybyciu do Placówki zapoznawani są z prawami, obowiązkami oraz zasadami, które przypominane są im podczas grupowych spotkań z wychowawcami.

Wszyscy wychowankowie w rozmowach z zespołem inspektorów potwierdzili znajomość swoich praw, obowiązków i zasad. Ponadto wszyscy wskazali, że w Placówce zapewnia się im dostęp do informacji poprzez media, Internet, a także książki.

**Prawo do pomocy w przygotowaniu do samodzielnego życia** - rozumiane jako prawo do zdobywania umiejętności niezbędnych w samodzielnym życiu, takich jak czynności samoobsługowe, załatwianie spraw urzędowych, korzystanie z usług, uczenia się ekonomii domowej, planowania czasu, obowiązkowości oraz rozwijania kompetencji i uprawnień zawodowych umożliwiających podejmowanie pracy zawodowej.

W toku kontroli ustalono, że wychowankom zapewnia się pomoc w przygotowaniu do samodzielnego życia, w tym m.in.: planowania i organizowania codziennych zajęć, prowadzenia gospodarstwa domowego, dysponowania pieniędzmi i załatwiania spraw urzędowych. Wychowankowie samodzielnie lub z pomocą wychowawców dokonują niezbędnych zakupów żywnościowych i odzieżowych, wykonują prace porządkowe w mieszkaniu i na terenie wokół placówki, piorą odzież oraz przygotowują posiłki. W trakcie wykonywania swoich obowiązków nabywają umiejętności obsługi podstawowego sprzętu AGD.

Wychowawcy oraz zatrudnieni w Placówce specjaliści przekazują podopiecznym niezbędne informacje dotyczące usamodzielnienia oraz motywują do dopełnienia wszelkich formalności z tym związanych.

Wychowankowie, zgodnie z art. 145 ust. 2 i 4 ustawy, na rok przed osiągnięciem pełnoletności wskazują opiekuna usamodzielnienia, a co najmniej na miesiąc przed ukończeniem 18 roku życia opracowują wspólnie z nim indywidualny program usamodzielnienia.

Wszystcy wychowankowie podczas rozmów z osobami kontrolującymi potwierdzili, iż w Placówce podejmowane są działania przygotowujące ich do samodzielnego życia. Czterech zapytanych dzieci potwierdziło również, że wiedzą na jakich zasadach mogą pozostać w Placówce po osiągnięciu pełnoletności. Dwoje wychowanków odpowiedziało, że „jeszcze nie wiem”.

#### POZOSTAŁE USTALENIA

W toku kontroli ustalono, że w Domu nr 2 prowadzi się indywidualną dokumentację dziecka, wskazaną w § 17 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia, tj. **plan pomocy dziecku /akta kontroli str. 283-290/**. W dokumentach tych widnieją podpisy wychowanków potwierdzające, że przy ich opracowaniu uwzględniono zdanie dzieci.

W wyniku analizy ww. dokumentów stwierdzono, iż zawierały one nieprecyzyjnie określone terminy realizacji celów oraz działań t.j. np. „na bieżąco”, „według potrzeb”. W bieżącym instruktażu wskazano Dyrektorowi, iż brak określenia konkretnych terminów może mieć znaczący wpływ na realizację ww. celów oraz działań, uniemożliwia też dokonanie analizy, czy ewaluacji danego planu.

W kontrolowanej jednostce obowiązują wewnętrzne procedury dotyczące postępowania w przypadku:

- interwencji w sytuacji krzywdzenia dziecka,
- samowolnego opuszczenia placówki przez wychowanka lub niepowrotu w wyznaczonym terminie,
- podejrzenia, iż wychowanek jest pod wpływem alkoholu lub środków odurzających.

Wyżej wskazane procedury, stanowiące **akta kontroli str. 291 – 295**, mają na celu usprawnienie pracy w Placówce, zwiększenie bezpieczeństwa oraz udzielenie wychowankom niezwłocznej pomocy w sytuacjach tego wymagających.

Sposób sprawowania opieki w porze nocnej określony został w *Regulaminie sprawowania opieki nocnej nad wychowankami* **akta kontroli str. 297/**.

W wyniku oględzin Domu nr 2 stwierdzono, że dzieci mieszkają w pokojach 2 i 3 osobowych, wyposażonych w niezbędne meble, odpowiednio oświetlonych, których powierzchnia umożliwia im swobodne funkcjonowanie oraz naukę. Mają również zapewnione miejsce do przygotowywania posiłków, wspólną przestrzeń mieszkalną, która stanowi miejsce spotkań i wypoczynku, miejsce do prania i suszenia rzeczy osobistych oraz łazienki z toaletami. Drzwi do pomieszczeń sanitarnych posiadają stosowne zabezpieczenia, które uniemożliwiają wejście innych osób. Pomieszczenia użytkowe są urządzone estetycznie i funkcjonalnie. Z uwagi na powyższe należy uznać, iż kontrolowana jednostka spełniała wymagania określone w §18 ust. 3 pkt. 1-5 rozporządzenia.

W związku ze stwierdzonym uchybieniem, działając w oparciu o art. 197 d ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, wnoszę o podjęcie przez Dyrektora, jako osobę odpowiedzialną za jego powstanie, stosownych działań, mających na celu jego wyeliminowanie oraz realizację następującego zalecenia:

1. Dokonać zmian w regulaminie organizacyjnym, zgodnie z obowiązującymi aktami prawnymi, a kopię tego dokumentu przesłać do tutejszego Urzędu. Termin realizacji – 1 miesiąc od dnia otrzymania zalecenia.

Jednocześnie informuję, że kontrolowanej jednostce przysługuje prawo wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego i/lub zawartych w nich zaleceń pokontrolnych na zasadach określonych w art. 197d ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Termin na wniesienie zastrzeżeń wynosi 7 dni od dnia otrzymania wystąpienia pokontrolnego wraz z zaleceniami. W przypadku nie zgłoszenia zastrzeżeń proszę o poinformowanie Wojewody o realizacji zaleceń pokontrolnych, w terminie 30 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia.

Podstawa prawna:

- § 14 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 sierpnia 2015 r. w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli (Dz. U. 2015 poz. 1477),
- art. 197 d ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t. j. Dz. U. 2017 poz. 697 ze zm.).

**GŁÓWNY SPECJALISTA**

*Katarzyna Stefanowska*

**GŁÓWNY SPECJALISTA**

*Agnieszka Brzozowska*

Z up. WOJEWODY  
WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO  
*Joanna Jabłonka-Kastrau*  
ZASTĘPCA DYREKTORA  
Wydziału Polityki Społecznej